

Но в XX веке развитие науки и экономики, структурные изменения западных обществ постепенно подчиняют университет собственной логике. Университет перестает быть «храмом культуры», механизмом поддержания культурной идентичности и превращается в научно-исследовательское учреждение, с одной стороны, и «кузницу кадров» для рынка труда – с другой. Так формируется прагматическая модель образования, господствующая и по сей день, но, начиная с середины XX века пребывающая в кризисе.

В результате можно утверждать, что три принципа, которые лежали в основе идеи классического университетского образования, оказались отброшенными.

Гуманитарное образование, предполагающее складывание у человека целостной, объемной картины мира сегодня оказывается третьестепенной задачей. Если раньше специальное профессиональное обучение в университете означало, прежде всего, его интеграцию в некий предположительно единый и целостный корпус знаний, развитие которого, в конечном счете, было подчинено его главной цели – обеспечению единства знания и универсальности, то профессиональное образование, востребованное постмодерном, по определению не нацелено на воспитание личности.

Подводя итог, можно сделать вывод, что современная система образования требует неотложной реорганизации. Главной задачей высших учебных заведений должно стать возрождение классических принципов и идей целостности и воспитательной ориентированности образования, неразрывно связанной с его гуманитаризацией. [3]

Литература

1. *Задонская, И.А.* Университет как культурно-историческая ценность [Электронное научное издание] / И.А. Задонская // Аналитика культурологии. 2005. № 1(3).
2. *Захаров, И. В.* Миссия университета в европейской культуре [Текст] / И. В. Захаров, Е. С. Ляхович. – М.: Новое тысячелетие, 1994. – С. 52.
3. *Налетова, И.В.* Культура и политика европейских университетов [Электронное научное издание] / И.В. Налетова // Аналитика культурологии. 2004. № 1.

УДК 378.1

КРИЗОВІ ЯВИЩА В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Черняк Д.С.

*Київський національний університет технологій та дизайну,
м. Київ, вул. Немировича-Данченка 2, тел. (044)256-21-63, e-mail: tcherniak@mail.ru*

Сьогодні все частіше лунають заклики до перебудови системи вищої освіти відповідно до ринкових умов, перетворення вищої школи на ринок освітніх послуг. Дійсно, освітній процес повинен бути побудований відповідно реалій сучасного життя, що висувають більш жорсткі вимоги до рівня підготовки, конкурентоздатності спеціаліста.

Поступово система взаємовідносин «викладач - студент», в якій значна увага приділялась не тільки формуванню молодого фахівця, але й вихованню підростаючого покоління, перетворюється на систему освітній заклад як надавач освітніх послуг та студент-клієнт. І на жаль, в пропонованій системі взаємовідносин не визначено місце викладача. Дедалі і сама освіта перетворюється на товар, є показником статусу батьків та їх платоспроможності.

На тлі загального зниження престижу викладацької діяльності в суспільстві, викладача вимушено перетворено на найманого працівника в сфері послуг, здобутками і досвідом якого користується роботодавець не пропонуючи жодних стимулів для підвищення продуктивності його праці.

В гонитві за студентом навчальні заклади запроваджують престижні та популярні спеціальності (підготовка з яких в нинішніх умовах недоцільна, оскільки ринок праці перенасичено такими спеціалістами), вдаються до пільгових умов при навчанні, рекламних кампаній, що спрямовані на створення привабливого образу товару (освітніх послуг), використовують у власних інтересах прагнення батьків дати своїм дітям гарну освіту. Якщо раніше, переважно, спеціальність обирали враховуючи здібності, знання, покликання до професії, то сьогодні визначальними є умо-

ви, які диктує ринок освітніх послуг. Тому і спостерігаємо сьогодні такі негативні наслідки, коли абітурієнти подають документи в різні навчальні заклади на різні спеціальності, що є свідченням того, що за великим рахунком байдуже, де ти будеш навчатись та ким будеш. Від цього страждає не тільки конкретний ВНЗ, що обирає майбутніх студентів за принципом «хапай усіх», але й вся система освіти.

Надалі такий немотивований вчитись студент, з низьким рівнем підготовки (бо головне забезпечити набір студентів) та усвідомленням значущості освіти в сучасному суспільстві, для якого освіта як така не є цінністю (бо він бачить приклад вимушеної низхідної мобільності значної частини населення країни, розуміє, що освіта не є гарантією успіху в житті, оскільки значну роль відіграє соціальний статус батьків, протекція тощо) приходять в аудиторію з відчуттям того, що він є клієнт, від якого залежить існування вузу та наявність роботи викладача.

Слід врахувати, що сучасне студентство - це покоління народжене і виховане в умовах перехідного періоду, який на думку польського соціолога П. Штомпки, можна охарактеризувати як стан соціокультурної травми, основні риси якого: недовіра, незадоволеність, невпевненість в майбутньому.

Безумовно, що ці умови позначились на формуванні молодого покоління. Ще одна негативна тенденція, яка спостерігається в системі освіти, це її формалізація.

Сьогодні студент має більше можливостей для отримання інформації за рахунок створення освітнього простору, новітніх технологій, інтернет-ресурсів тощо. Але це призводить до споживачького ставлення, коли відповіді на завдання, розроблені викладачем, відразу можна знайти, не докладаючи надмірних зусиль, а лише звернувшись до інтернет-ресурсів, центрів, що надають такі послуги. Переважна більшість студентів вдається до відтворення інформації, і незначна до пізнавальної активності.

Велика надія в цих умовах, покладається на викладача (якого постійно звинувачують в хабарництві, оцінюють роботодавець, студент, який повинен реагувати на новації в системі освіти), оскільки від його досвіду, педагогічної майстерності, вміння мотивувати студента здобувати знання, навчити його вчитися, залежить майбутнє нашої країни.

Методичне і технічне забезпечення навчального процесу

УДК 378.14:51

ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ КУРСА ВЫСШЕЙ МАТЕМАТИКИ В УСЛОВИЯХ ДЕФИЦИТА ВРЕМЕНИ

Бугрим О.В., Бондаренко З.И., Карманова Л.В.

*Национальный горный университет, г.Днепропетровск, пр.Карла Маркса,19, 49005,
тел.(056)7446211, e-mail: ntm@ntmu.org.ua*

Одной из актуальных задач в наше время остается совершенствование учебного процесса в условиях сокращения числа часов по изучаемым дисциплинам без изменения объема изучаемого материала. Однако, курс математики в вузе, как показывает практика, студент не в состоянии освоить без помощи преподавателя, тогда как традиционные методы направлены, как правило, на то, чтобы формировать у студента умение решать конкретные прикладные задачи.

Так на лекциях преподаватель передает студентам готовые знания в виде теорем, их доказательств, формул, решения типовых задач. В силу своих познавательных способностей студенты в той или иной мере усваивают эту информацию. Однако, только в процессе « активного делания » она может быть усвоена на 80-90%. Вот на это « делание » под руководством и контролем преподавателя абсолютно не остается времени при таком ничтожно малом количестве аудиторных часов.

Преподаватели ищут выход из создавшейся ситуации, организовывая дополнительные занятия и консультации, издавая различные методические « решебники », теоретические пособия, индивидуальные и тестовые задания. Это, конечно, приносит какой-то положительный эффект помогая активизировать самостоятельную работу студентов.